

مجموعه تست های جلسه اول درس فلسفه و منطق

۱ در نهایت سلسله موجودات معلول برای وجود نیازمند چیست؟

- ۱ متناهی بودن
۲ نامتناهی بودن
۳ منتهی شدن به موجودی که علت نیست.
۴ منتهی شدن به موجودی که معلول نیست.

۲ کدام گزینه از مقدمات استدلال فارابی برای اثبات وجود خدا نیست؟

- ۱ در جهان پیرامون ما اشیائی هست که معلول چیزهای دیگر است.
۲ وجود علت بر وجود معلول مقدم است.
۳ تسلسل علل نامتناهی محال است.
۴ سلسله موجودات نیازمند علتی است که خود معلول باشد.

۳ کدام عبارت درست است؟

- ۱ یکی از نتایج مهمی که ابن سینا از برهان خاص خود بر اثبات خدا می گیرد این است که واجب الوجود بالذات وجود دارد.
۲ فارابی و ابن سینا در براهین خود بر اثبات خدا، هر یک به شیوه‌ای، اصل علیت را مورد تبیین و بررسی قرار داده‌اند.
۳ فیلسوفان مسلمان براساس این اصل که هر چیز علتی دارد، نتیجه می گیرند که سلسله علت‌های جهان به یک علت غیرمعلول منتهی می شود.
۴ هر برهانی که اثبات کند، در رأس سلسله علل، باید یک علت غیرمعلول باشد، در عین حال که محال بودن تسلسل را نشان داده، وجود خدا را هم اثبات کرده است.

۴ به ترتیب هر عبارت متعلق به دیدگاه کدام فیلسوف است؟

«موجودات در ذات خود نسبت به وجود و عدم مساوی هستند - اگر هر چیز باید علت داشته باشد؛ پس خدا نیز نیازمند علت است - ابتدای سلسله علت‌ها و معلول‌ها علتی وجود دارد که وجودش وابسته به دیگری نیست و علت‌العلل سایر موجودات است.»

- ۱ فارابی - راسل - ابن سینا
۲ ابن سینا - ابن سینا - فارابی
۳ ابن سینا - راسل - فارابی
۴ فارابی - راسل - فارابی

۵ ابن سینا کدام یک از موارد زیر را از آثار عشق بر ممکنات نمی داند؟

- ۱ ابقای حیات آن‌ها
۲ گریختن از بدی‌ها
۳ هدفمند ساختن آن‌ها
۴ اشتیاق به کمالات

۶ در رابطه با استدلال فارابی و ابن سینا در خصوص اثبات وجود خدا کدام گزینه نادرست است؟

- ۱ اولی ابتدا نداشتن سلسله علت و معلول‌ها را نفی می کند.
۲ دومی در استدلال خود از اصل وجوب بخشی علت بهره برده است.
۳ اولی وجود علت را مقدم بر وجود معلول معرفی می کند.
۴ هر دو آن‌ها به حالت امکان ذاتی در مقدمات اشاره کرده‌اند.

۷ عشق از نظر ابن سینا چیست؟

- ۱ رابطه وجودی
۲ اشتیاق فطری
۳ بقای موجودات
۴ حقیقت وجود

۸ کدام یک، از مقدمات برهان فارابی بر اثبات خدا شمرده نمی شود؟

- ۱ فقط در صورتی که علت وجود داشته باشد، معلوم هم هست.
۲ ممکن است یک علت، در عین حال معلول هم باشد.
۳ هرچه که واقعیت دارد، باید دارای علتی باشد.
۴ بی شک، موجوداتی در جهان وجود دارند.

۹ مفهوم «طرف» در برهان وسط و طرف به کدام مورد اشاره دارد؟

- ۱ حد وسط
۲ علت‌العلل
۳ علت ناقصه
۴ ممکن الوجود بالذات

۱۰ در برهان اسد و اخضر کدام مورد مشاهده نمی شود؟

- ۱ تقدم ذاتی علت بر معلول
۲ نامحسوس بودن برخی علت‌ها
۳ سلسله علت‌ها و معلول‌ها ابتدا دارد.
۴ موجود بدون علت نداریم.

۱۱ کدام فیلسوف وابسته بودن و نیازمندی موجودات را «امکان فقری» نامید؟

- ۱ ملاصدرا
۲ سهروردی
۳ ابن سینا
۴ میرداماد

۱۲) این عبارت از کیست؟

«همین اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم.»

- ۱) ملاصدرا ۲) سهروردی ۳) ابن‌سینا ۴) شیخ بهایی

۱۳) پیش‌فرض سخن زیر، کدام عبارت است؟

«اگر چیزی بدون علت وجود داشته باشد، تفاوتی نمی‌کند که آن چیز، خدا باشد یا جهان»

- ۱) هرچه موجود است، به علت نیاز دارد. ۲) هر ممکن‌الوجودی به واجب‌الوجود نیاز دارد.
 ۳) هرچه به وجود آمده است، نیازمند علت است. ۴) هر چیزی که وجودش وابسته است، به موجودی مستقل اتکا دارد.

۱۴) کدام عبارت معنای تسلسل علل نامتناهی را به درستی نشان می‌دهد؟

- ۱) وجود علت‌العلل یا علت نخستین، ضامن تحقق زنجیرهٔ علت و معلول‌ها باشد.
 ۲) سلسلهٔ علت‌ها و معلول‌ها به علتی منتهی گردد که وجود آن علت، از علت دیگری صادر نمی‌شود.
 ۳) وجود یک شیء قائم به علتی باشد و آن علت نیز قائم به علت دیگر و این سلسله تا بی‌نهایت ادامه یابد.
 ۴) هر علتی معلول خاص خود را و آن معلول نیز معلول دیگری داشته باشد و این سلسله تا بی‌نهایت ادامه یابد.

۱۵) کدام مورد در اجزای استدلال ابن‌سینا در اثبات خداوند دیده نمی‌شود؟

- ۱) امکان ذاتی موجودات جهان ۲) وجوب هستی برای ذات علت‌العلل
 ۳) تقدم وجودی علت بر معلول ۴) عدم کفایت امکان ذاتی برای موجود شدن ماهیت

پاسخنامه تشریحی

۱) سلسله موجودات معلول نهایتاً نیازمند موجودی است که معلول نباشد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۲) سلسله موجودات نیازمند علتی است که خود معلول نباشد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۳) بررسی گزینه‌ها: ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

گزینه ۱: ابن سینا می‌گویند چون اشیای جهان ذاتاً ممکن‌الوجودند، برای موجود شدن به واجب‌الوجود بالذات نیاز دارند.

گزینه ۲: هر دو به یک شیوه مورد تبیین و بررسی قرار می‌دهند.

گزینه ۳: فیلسوفان مسلمان معتقد بودند، اثبات وجود خدا از طریق استدلال عقلی امکان‌پذیر است.

۴) موارد صورت سوال به ترتیب مربوط به استدلال ابن‌سینا، راسل و فارابی می‌شوند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۵) ابن‌سینا: «هریک از ممکنات به واسطه حقیقت وجودش، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت خود از بدی‌ها گریزان. همین اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم.» ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۶) فارابی از نظریه «امکان ذاتی» در استدلال خود بهره نبرده است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۷) ابن‌سینا اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۸) مقدمه دوم استدلال فارابی به این شرح است: «هر چیزی که وجودش از خودش نباشد (معلول باشد) علتی مقدم بر خود دارد که به او وجود می‌دهد.» پس تنها معلول‌ها دارای علت هستند، نه همه واقعیت‌ها. خداوند واقعی است که وجود از جانب خودش است و علتی مقدم بر خود ندارد. در کادر «بررسی» درس ۶ کتاب درسی روی این موضوع تأکید زیادی شده است؛ چرا که برتراند راسل (فیلسوف انگلیسی قرن بیستم) هم چنین نتیجه اشتباهی را از استدلال فارابی برداشت کرده بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: نتیجه مقدمه دوم استدلال فارابی است.

- گزینه ۲: با هیچ‌یک از مقدمات استدلال فارابی منافاتی ندارد.

- گزینه ۴: مقدمه نخست استدلال فارابی است.

۹) ابن‌سینا در برهان وجوب و امکان خود از واژه «طرف» برای واجب‌الوجود بالذات و علت‌العلل استفاده کرده است. از این جهت این برهان به برهان وسط و طرف نیز مشهور است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۰) هر چیزی که وجودش از خودش نباشد، علتی مقدم بر خود دارد که به او وجود می‌دهد. (رد گزینه ۱) در برهان فارابی از موجودات پیرامون خود شروع می‌کنیم که محسوس هستند، اما لزوماً همه علت‌ها و معلول‌ها محسوس نمی‌باشند. (رد گزینه ۲) اگر سلسله علت و معلول ابتدا و آغازی نداشته باشد، نوبت به معلول پیش روی ما نمی‌رسد. (رد گزینه ۳) فارابی معتقد بود که نه پدیده بدون علت داریم نه موجود بدون علت.

۱۱) ملاصدرا وابستگی و نیازمندی موجودات را «امکان فقری» می‌نامد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۲) این عبارت از ابن‌سینا است که در رساله‌ای درباره عشق آن را بیان می‌کند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۳) اگر هر چیزی باید علتی داشته باشد، پس خدا نیز نیازمند علت است. بنابراین اگر چیزی بدون علت، بتواند وجود داشته باشد، این چیز نمی‌تواند هم خدا باشد هم جهان. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱۴) مفهوم تسلسل علل نامتناهی: ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

یعنی یک معلول یک علت داشته باشد و آن علت نیز خود معلول علت دیگر باشد و این زنجیره به همین صورت تا بی‌نهایت ادامه یابد.

۱۵) خلاصه برهان ابن‌سینا که به برهان «وجوب و امکان» شهرت دارد، چنین است: ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

۱) وقتی به موجودات این جهان نگاه می‌کنیم می‌بینیم که این موجودات در ذات خود نسبت به وجود و عدم مساوی‌اند، هم می‌توانند باشند و هم می‌توانند نباشند. به عبارت دیگر، این موجودات ذاتاً ممکن‌الوجودند. (امکان ذاتی موجودات جهان)

۲) ممکن‌الوجود بالذات، برای این که از تساوی میان وجود و عدم درآید و موجود شود، نیازمند واجب‌الوجود بالذات است؛ موجودی که وجود، ذاتی او باشد. (امکان ذاتی موجودات برای هستی یافتن آن‌ها کافی نیست، بلکه به یک عامل خارجی نیاز دارند که واجب‌الوجود است)

۳) پس، موجودات این جهان به واجب‌الوجودی بالذات (وجوب هستی برای ذات علت‌العلل) وابسته‌اند که آن‌ها را از حالت امکانی خارج کرده و پدید آورده است.

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴

۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴

۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴

۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

